

Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Әлкей Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық университеті» КЕАҚ
Құзыреттер және үздіксіз білім орталығы

Қосымша білім беру ұйымдарының педагогтері үшін
«Қосымша білім беру педагогінің кәсіптік қызмет дизайны»
біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы

Павлодар қ.

2026

1 бөлім. Жалпы ережелер

Қосымша білім жеке тұлғаны дамытуда, балалардың таланттары мен қызығушылықтарын ашуда маңызды рөл атқарады. Орта білім беруді стандарттау жағдайында қосымша білім беру шығармашылық, эксперимент және даралау кеңістігіне айналады. Қосымша білім беруді дамыту педагог кадрлардың кәсіби құзыреттілік деңгейіне тікелей байланысты, бұл олардың біліктілігін жүйелі түрде арттыру және кәсіби қолдау қажеттілігін өзектендіреді.

Білім беру саласындағы Қазақстан Республикасының стратегиялық және нормативтік құжаттары, «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы, Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI ҚРЗ, «Педагогтерді аттестаттауды өткізу ережелері мен шарттары» (Білім және ғылым министрінің бұйрығы «Білім беру ұйымдарының педагогтері үшін Кәсіптік стандарттарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2025 жылғы 24 ақпандағы № 31 бұйрығы педагогтің жоғары мәртебесі мен жауапкершілігін бекітеді, кәсіби құзыреттілікті білім беру процесінің сапасының негізі ретінде анықтайды.

2023-2029 жылдарға арналған мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамыту тұжырымдамасын және Қазақстан Республикасында 2025-2030 жылдарға арналған инклюзивті саясат тұжырымдамасын іске асыру жағдайында әрбір баланың қабілеттерін дамытуды және білім беру мүмкіндіктеріне тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін қосымша білім беру педагогтерінің біліктілігін жүйелі арттыру ерекше мәнге ие болады.

Қосымша білім беру «Адал азамат» бірыңғай тәрбие бағдарламасын іске асырудың стратегиялық ресурсы болып табылады. Осыған байланысты қосымша білім беру педагогы біліктілігі парасаттылықтың, креативтіліктің және әлеуметтік белсенділіктің жеке үлгісі болу қабілетімен айқындалатын тәлімгер-тәрбиеші ретінде әрекет етеді.

«Қосымша білім беру педагогінің кәсіптік қызмет дизайны» біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) қазіргі заманғы білім беру технологиялары, білім беру бағдарламаларын жобалау, білім алушылардың шығармашылық және инновациялық қызметін ұйымдастыру, сондай-ақ STEM/STEAM-тәсілдерін енгізу саласындағы педагогтердің кәсіби құзыреттіліктерін жаңартуға және кеңейтуге бағытталған. Ол педагогтардың кәсіби дамудағы өзекті қажеттіліктеріне жауап береді және қосымша білім беру сапасын арттыруға ықпал етеді.

«Қосымша білім беру педагогінің кәсіптік қызмет дизайны» курсының өзектілігі білім берудегі бірқатар заманауи тенденцияларға, қоғамдық сұраныстардағы өзгерістерге және жалпы білім беру жүйесінің қажеттіліктеріне байланысты. Көптеген қосымша білім беру мұғалімдері заманауи талаптарға сай болу үшін білімдері мен дағдыларын жаңартуды қажет етеді. Курс оларға өз

жұмысының сапасын арттырудың өзекті тәсілдерін, әдістері мен құралдарын ұсынады.

2 бөлім. Глоссарий

Бейресми білім - ресми білімге қосымша және/немесе балама болып табылады, әлеуметтік және мәдени дамуға бағытталған өмірлік және еңбек дағдыларын дамыту бағдарламаларын қамтиды.

Білім беру ортасының дизайны – бұл оқушыларды тиімді оқытуды, дамытуды және тәрбиелеуді қамтамасыз ететін жағдайларды, кеңістікті және өзара әрекеттесуді мақсатты жобалау.

Білім беру қызметі – білім беру субъектілерінің мақсатты, педагогикалық негізделген, дәйекті өзара әрекеттесу процесі, оның барысында жеке тұлғаны оқыту, дамыту және тәрбиелеу міндеттері шешіледі.

Білім беру ортасы - жеке тұлғаның оқу қызметі жүзеге асырылатын әлеуметтік, мәдени және басқа жағдайлардың жиынтығы.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) – тиісті деңгейдегі білім алу және қосымша білім алу үшін арнайы жағдайларда тұрақты немесе уақытша қажеттіліктерді сезінетін адамдар (балалар).

Инклюзивті білім беру – ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс.

Коммуникативтік дағдылар - бұл адамның басқа адамдармен тиімді қарым-қатынас жасау, ақпарат беру және алу, эмоцияларды түсіну және түсіндіру, байланыс орнату және қарым-қатынасты сақтау қабілеттері.

Қосымша білім беру – білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жан-жақты қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында жүзеге асырылатын тәрбиелеу және оқыту процесі.

Креативтілік – тұлғаның салыстырмалы түрде тұрақты сипаттамасын құрайтын шығармашылық дарындылық, шығармашылық қабілет деңгейі; мәселелерді шешудің жаңа идеялары мен тәсілдерін қалыптастыру қабілеті.

Қызмет дизайны – бұл тиімді процестерді, жүйелерді және өнімдерді құруға бағытталған қызметті жобалау мен ұйымдастырудың пәнаралық тәсілі.

Мақсат қою Smart - бұлыңғыр тұжырымдарды қоспағанда, оларды анық, түсінікті және қол жетімді етуге көмектесетін мақсат қою әдісі. SMART аббревиатурасына Specific (нақты), Measurable (өлшенетін), Achievable (қол жетімді), Relevant (өзекті) және Time-bound (уақыт шектеулі) кіреді.

Педагогикалық дизайн – тиімді және тартымды оқытуды қамтамасыз ететін білім беру материалдарын, курстарды және оқу ортасын құру процесі.

Сыни тұрғыдан ойлау - логика тұрғысынан ақпаратты талдай білу, негізделген пайымдаулар, шешімдер шығара білу және алынған нәтижелерді стандартты және стандартты емес жағдайларға, сұрақтар мен мәселелерге қолдана білу.

Эмоционалды интеллект (EQ) - бұл адамның өз эмоцияларын тану, түсіну және басқару, сондай-ақ басқа адамдардың эмоцияларын тану және оларға әсер ету қабілеті.

Hard skills (қатаң дағдылар) – бұл оқыту мен тәжірибе арқылы алынған кәсіби білім, іскерлік пен дағдылар.

STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) – жаратылыстану ғылымдарын, технологияларды, инженерияны, өнер мен математиканы біртұтас жүйеге біріктіретін заманауи білім беру тәсілі.

Soft skills (ағыл. «жұмсақ/ікемді дағдылар») – бұл адамға басқалармен тиімді қарым-қатынас жасауға, өмірлік міндеттерді шешуге, өзгерістерге бейімделуге және командада сәтті жұмыс істеуге көмектесетін жеке қасиеттер.

3 бөлім. Бағдарлама тақырыбы

Бағдарлама 4 модульден тұрады. Бірінші модуль қосымша білім беру мұғалімі қызметінің құқықтық және этикалық аспектілерін көрсетеді. Екінші модуль білім беру ортасының дизайн ерекшеліктерін ашады. Үшінші модуль soft skills (ікемді дағдылар) даму процесіне арналған. Төртінші модуль мұғалімнің жобалау қызметін жетілдіруге ықпал етеді.

Бағдарламаның жаңашылдық дәрежесі курстың тақырыбы көптеген мәселелерді қамтитындығына және білім беру процесін жобалауға, ұйымдастыруға және оңтайландыруға байланысты кәсіби құзыреттіліктерді дамытуға бағытталғандығына байланысты. Курстың мазмұны кәсіби дағдыларды (hard skills) дамытуға бағытталған, қазіргі білім беру кеңістігінде табысты жұмыс істеу үшін қажетті ікемді дағдыларды (soft skills) қалыптастыруға ықпал етеді.

Бағдарламаның білім беру жүйесінде аналогтары бар, бірақ оның бірегейлігі кешенді тәсілде STEM/STEAM тәсілдерін, soft skills дизайнын ойлауға және дамытуға біріктіруге негізделген.

4 бөлім. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарлама мақсаты: білім беру қызметін жобалаудың, ұйымдастырудың және іске асырудың заманауи тәсілдерін игеру арқылы қосымша білім беру педагогтерінің кәсіби құзыреттерін жетілдіру.

Бағдарлама міндеттері:

- 1) педагогикалық дизайн процесі туралы идеяларды қалыптастыру;
- 2) мұғалімдердің кәсіби қызметінің практикалық аспектілері арқылы soft skills дамыту;
- 3) білім беру ортасының дизайнын жасау дағдыларын дамыту;
- 4) білім беру процесін жобалау құзыреттілігін жетілдіру.

Күтілетін нәтижелер.

Бағдарламаны игеру нәтижесінде тыңдаушы *біледі*:

- қосымша білім беру педагогы қызметінің құқықтық және этикалық аспектілерін;

- білім беру ортасын құру принциптерін;

- білім беру қызметін жобалаудың теориялық аспектілерін;

- білім берудегі STEM/STEAM тәсілдерін.

Тыңдаушы *жасай алады*:

- сыни ойлау, коммуникация және ынтымақтастық дағдыларын дамыту;

- эмоционалды интеллект пен шығармашылықты дамытуға ықпал ету;

- шығармашылық және жобалық қызметті ұйымдастыру;

- пәнаралық тәсілдерді біріктіру (STEM/STEAM);

- білім алушылардың мүдделері мен қажеттіліктерін ескере отырып, қосымша білім беру және сабақ бағдарламаларын әзірлеу.

Тыңдаушы *дағдыларға ие болады*:

- мақсат қоюдан бастап нәтижелерді бағалауға дейінгі білім беру бағдарламаларын жобалау және іске асыруға;

- білім беру ортасын ұйымдастыру, оқу мен шығармашылыққа ықпал ететін кеңістік құру әдістеріне;

- рефлексия және өзін-өзі дамыту тәсілдеріне.

Бағдарлама соңында тыңдаушылар:

- оқытудың заманауи технологиялары мен әдістерін қолдана алады;

- білім алушыларды ынталандыратын және шабыттандыратын білім беру ортасын құра алады;

- қосымша білім беру саласында білім беру бағдарламаларын дербес жобалап, іске асыра алады;

- өз жұмысының нәтижелерін бағалау және білім беру процесіне өзгертулер енгізе алады.

Бағдарлама практикаға бағдарланған, педагогтердің кәсіби құзыреттілігін жетілдіруге және балаларға қосымша білім беру сапасын жақсартуға ықпал етеді.

5 бөлім. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Бағдарламаның құрылымына мыналар кіреді:

1) жалпы ережелер;

2) глоссарий;

3) Бағдарлама тақырыбы;

4) Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері;

5) Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны;

6) оқу процесін ұйымдастыру;

7) Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету;

8) оқу нәтижелерін бағалау;

9) курстан кейінгі қолдау;

10) негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі.

Бағдарламаның жоспары теориялық, практикалық сабақтарға және тыңдаушылардың өзіндік жұмысына арналған сағат санын көрсете отырып, ұзақтығы 80 академиялық сағатты құрады.

Кесте 1 – Оқу жоспары

№	Модуль/ Тақырып	Сағаттар саны			
		Теория	Практика	СӨЖ	Барлығы
1	Қызметтің құқықтық және этикалық аспектілері	2	4	6	12
1.1	Балаларға қосымша білім берудің нормативтік-құқықтық базасы	1	2	3	6
1.2	Қызмет дизайны ұғымы және оны білім беруде қолдану. Балалармен және олардың ата-аналарымен жұмыс істеудің этикалық принциптері	1	2	3	6
2	Білім беру ортасының дизайны	3	6	9	18
2.1	Балалардың эмоционалды және психологиялық қолдауы. Шығармашылық ортасын құру	1	2	3	6
2.2	Инклюзивті білім беру ортасы, оқытуды даралау, дарынды балалармен және ЕБҚ бар балалармен жұмыс	1	2	3	6
2.3	Сандық құралдар (онлайн-платформалар, ЖИ, қосымшалар, интерактивті тақталар)	1	2	3	6
3	Soft skills дамыту (ікемді дағдылар)	4	8	12	24
3.1	Сыни тұрғыдан ойлау және проблемаларды шешу	1	2	3	6
3.2	Эмоционалды интеллект	1	2	3	6
3.3	Эффективті коммуникация, коллаборация	1	2	3	6
3.4	Креативті ойлау және стандартты емес мәселелерді шешу	1	2	3	6
4	Жобалау қызметі	4	8	12	24
4.1	Білім беру процесіне мақсат қою SMART және жобалау	1	2	3	6
4.2	STEAM / STEAM тәсілдері негізінде білім беру процесін жобалау	1	2	3	6

4.3	Soft skills дамыту бойынша сабақтарды жобалау	1	2	3	6
4.4	Білім беру процесін бағалау және рефлексия	1	2	3	6
	Сынақ				2
	Барлығы				80

Күтілетін нәтижелер білім беру қызметін жобалаудың, ұйымдастырудың және іске асырудың заманауи тәсілдерін игеру арқылы қосымша білім беру педагогтерінің кәсіби құзыреттерін жетілдіруге бағытталған бағдарламаның мақсаты мен міндеттерімен өзара байланысты.

6 бөлім. Оқу процесін ұйымдастыру

Курстың ұзақтығы 80 академиялық сағатты құрайды.

Оқыту форматы: күндізгі/онлайн/аралас (күндізгі және онлайн-сабақтарды үйлестіру).

Оқыту формасы: теориялық және практикалық сабақтар, тыңдаушының өзіндік жұмысы.

Оқу қызметін ұйымдастыру формалары: фронтальды, топтық, жеке.

Оқытудың интерактивті формалары: пікірталастар, кейс стади, іскерлік ойындар, онлайн-тесттер, жобалау қызметі арқылы білім беру процесіне қатысушылар арасындағы белсенді өзара іс-қимыл.

Курс тыңдаушыларының санаты: балаларға қосымша білім беру мұғалімдері.

Оқу процесін ұйымдастыру шарттары:

- белгіленген оқу жоспарына, сабақ кестесіне сәйкес оқу;
- академиялық адалдық принциптерін сақтау;
- тапсырмаларды уақтылы орындау.

7 бөлім. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету оқу процесін ұйымдастыруға арналған материалдар мен ресурстар кешенін қамтиды.

Бағдарламаны іске асыруға арналған дидактикалық материалдарға мыналар жатады:

- теориялық материал: оқу және оқу-әдістемелік құралдар, дәрістер конспектілері, презентациялар, бейнематериалдар;

- оқу материалын игеру бойынша тапсырмалар: практикалық және өзіндік жұмыстарды орындау бойынша әдістемелік ұсынымдар, тапсырмаларды орындау үлгілері, табысты тәжірибелердің мысалдары, кейстер, ұсынылатын негізгі және қосымша әдебиеттердің тізімдері, интернет-ресурстар;

- бағалау құралдары: тесттер, бақылау сұрақтары, тапсырмаларды бағалау критерийлері.

Теориялық және практикалық сабақтардың материалдары университеттің ресми сайтында орналастырылады.

8 бөлім. Оқу нәтижелерін бағалау

Бағдарламаны оқыту нәтижелерін бағалау тыңдаушылардың бағдарламада көзделген білімді, іскерлікті, Дағдылар мен құзыреттерді меңгеру деңгейін анықтауға бағытталған.

Формативті (ағымдағы) бақылау практикалық сабақтар, тыңдаушылардың өзіндік жұмысының тапсырмаларын орындау, Тест тапсырмаларын орындау процесінде жүзеге асырылады

Тапсырмаларды бағалау критерийлері:

90-100 балл – мазмұны бойынша толық жауап, толықтырулар мен нақтылауды қажет етпейді;

70-89 балл – оқытушының жетекші сұрақтарынан кейін тыңдаушы өз бетінше жасай алатын шамалы нақтылаулар мен толықтыруларды қажет ететін мазмұнды, толық жауап;

69-50 балл – мазмұны тапсырма ашылды, бірақ жеткілікті терең емес, жауап байыпты толықтыруларды қажет етеді, бірақ әрқашан дәйекті және қисынды, әрқашан жалпылау мен қорытындыларды қамтымайды;

49 балл және төмен – тыңдаушы тапсырманың мазмұнын орындай алмайды, мұғалімнің қосымша және жетекші сұрақтарына жауап бермейді.

Қорытынды бақылау курстың оқу материалы шеңберінде тест тапсыру түрінде жүзеге асырылады. Тыңдаушы ең жоғары балдың кемінде 50% жинауы керек.

Бағдарламаға сәйкес қорытынды бағалаудан сәтті өткен тыңдаушыларға біліктілікті арттыру курсының тақырыбы мен сағат көлемі көрсетілген сертификат беріледі.

9 бөлім. Курстан кейінгі қолдау

Педагог қызметін курстан кейінгі қолдау алған білімдерін бекіту, оларды практикалық қызметте қолдану және кәсіби дамуын жалғастыру үшін біліктілікті арттыру курсы аяқтағаннан кейін тыңдаушыны қолдауға бағытталған.

Курстан кейінгі қолдаудың мазмұны біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасының мақсаттарымен, міндеттерімен және күтілетін нәтижелерімен айқындалады.

Курстан кейінгі қолдаудың формалары:

- педагогикалық және зерттеу қызметінің нәтижелерін жариялауды дайындауда консультациялық қолдау, нақты кәсіби міндеттерді шешуге көмек көрсету;

- әдістемелік колдау, әдістемелік материалдар мен әдістемелік әзірлемелерге ұсыныстар, шолулар мен пікірлер беру, ашық сабақтарды дайындауға көмектесу;

- кәсіби өзара іс-қимыл, практикалық семинарлар мен мастер-кластар арқылы әріптестермен тәжірибе алмасу, конференцияларға, вебинарларға, дөнгелек үстелдерге және басқа да білім беру іс-шараларына қатысу.

10 бөлім. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер тізімі :

1. Дрозд К.В. Проектирование образовательной среды: учебник для вузов. - М: Издательство Юрайт, 2025. – 421 с.

2. Жомартова А.Д., Бурдина Е.И., Аубакирова С.Д. Оқыту үшін әмбебап дизайн немесе инклюзивті білім беру жағдайында оқыту әдістемесі: оқу құралы. – Павлодар: Toraighyrov university, 2020.- 159 б.

3. Мынбаева А. К. Инновационные методы обучения, или как интересно преподавать: учебное пособие / А.К. Мынбаева, З.М. Садвакасова. - 11-е издание. - Алматы: Techsmith, 2020. - 356 с.

4. Отарбаева Л.Л., Әділханова М.Т. Soft skills педагогикалық қызметте. Әдістемелік құрал. - Ақтөбе, 2021. – 109 б.

5. Раянова Ю. Ю. Проектная деятельность педагога: учебное пособие. - Омск: СибГУФК, 2022. - 164 с.

6. Формирование и поддержание психологической безопасности образовательной среды: учебно-методическое пособие / под ред. О. А. Ульяниной. – М.: МГППУ, 2022. – 180 с.

Қосымша әдебиеттер тізімі:

7. Гибкие навыки (soft skills) — компетенции будущего: метод. пособие, сост. М. П. Лопушенко ; редкол.: Т. Ю. Якуба и др. — Хабаровск: ДВГНБ, 2023. - 36 с.

8. Жиркова З. С. Основы проектной деятельности. Методы проектной деятельности: учебное пособие для бакалавров высш. учеб. заведений. – СПб.: Наукоемкие технологии, 2023. – 156 с.

9. Ксензова Г.Ю. Инновационные процессы в образовании. Реформа системы общего образования: учебное пособие для вузов. - М.: Юрайт, 2023. - 349 с.

10. Педагогика дополнительного образования. Психолого-педагогическое сопровождение детей: учебник для вузов/ ответственный редактор Л. В. Байбородова. - 2-е изд., испр. и доп. – М.: Юрайт, 2025. – 363 с.

11. Шмырева Н.А. Педагогическое проектирование: учебно-методическое пособие / Н.А. Шмырева; Кемеровский государственный университет. – Кемерово, 2021. – 121 с.

12. Цифровая педагогика: учебник / К.Д. Бузаубакова. - Электрон. текстовые дан. - Тараз: Бейсенбекова А.Ж., 2023. - 320 с.

13. Цифровая педагогика: учебное пособие / А.В. Голубинская, В.А. Демарева. – Нижний Новгород: Нижегородский госуниверситет, 2021. – 64 с.